

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีและสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37)

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 6) ได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ดังกรมวิชาการ (2546, หน้า 21) กล่าวว่าภาษาไทยเป็นวิชาสำคัญที่มีการเรียนการสอนมาทุกยุคทุกสมัย เพียงแต่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป ตามวิวัฒนาการของภาษาและแนวคิดทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นที่นิยมในแต่ละช่วงเวลา การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันจึงมิได้มุ่งหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่นๆ ได้

จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงลอย อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ประโยคภาษาไทย จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2552 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการพูดและการเขียน พบว่ามีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ ร้อยละ 57.68 (โรงเรียนบ้านดงลอย, 2552) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนทุกคนในโรงเรียนบ้านดงลอยเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโปว์ ใช้ภาษากะเหรี่ยงโปว์เป็นภาษาพูดของตนเองและเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการเรียนรู้สาระอื่น ๆ ด้วย และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมธพร คำน้อย และกิตติวรา แบนใจวาง (บทสัมภาษณ์, 2553) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า นักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงใช้ประโยคในการสื่อสารไม่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย กล่าวคือ นักเรียนพูดและเขียนประโยคโดยได้รับอิทธิพลจากภาษากะเหรี่ยงโปว์ เรียงคำในประโยคตามลักษณะของภาษากะเหรี่ยงโปว์ เช่น ฉั่นคอเจ็บ (ฉั่นเจ็บคอ) ครูให้กินหนูขนม (ครูให้หนูกินขนม) หมาลูกมี 4 ตัว (ลูกหมามี 4 ตัว) เขาสวมเท้าถุง (เขาสวมถุงเท้า) เป็นต้น เมื่อพูดผิดจึงเขียนผิดตามไปด้วย ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นขาดประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน

เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่นักเรียนเรียงคำในประโยคไม่ถูกต้องจะพบว่า การใช้ประโยคในภาษากะเหรี่ยงโปว์ส่วนใหญ่แตกต่างจากภาษาไทย มีการเรียงคำขยายไว้หน้าคำที่ต้องการขยาย รวมทั้งนักเรียนไม่มีความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาไทยเพราะไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาที่ครูนำมาจัดการเรียนรู้มักเป็นสิ่งที่อยู่ไกลตัวนักเรียน ดังผลการศึกษาของ อัญชญ์ เผ่าพัฒน์ (2534, หน้า 3) และกรมวิชาการ (2546, หน้า 25-26) ที่พบว่าความแตกต่างกันระหว่างภาษาไทยกลางกับภาษาถิ่น ลักษณะทางวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันไปจากเนื้อเรื่องในบทเรียน และไม่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะหลักการใช้ภาษา การเลือกใช้คำและกลุ่มคำเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นประโยคในการสื่อสาร จึงเกิดจากความเคยชินในภาษาถิ่นที่มีโครงสร้างประโยคเรียงตำแหน่งที่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรียนภาษาไทยไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร สำหรับปัญหาในการเรียนภาษาไทยนี้ ชาตรี ลำราญ (2543, หน้า 255) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยว่า ควรให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ อาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริง หรือค้นพบจากสิ่ง ที่ต้องการเรียนรู้รอบๆ ตัวของผู้เรียนซึ่งอาจได้มาจากสื่อสิ่งพิมพ์ กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบที่ตั้งคำถามขึ้นมา จากการดำเนินการตามวิธีดังกล่าวพบว่า นักเรียนแต่ละคนพัฒนาขึ้นตามศักยภาพของตน ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546, หน้า 8) ที่กล่าวไว้ว่า

การฝึกฝนทุกทักษะอย่างจริงจังโดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมหนึ่งที่มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนภาษา คือ การใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษา ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีของนิทานไว้หลายประการ ดังที่พันธณี วิหคโต (2536, หน้า 11) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวัตรกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าผู้สอนสามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและตรงจุดประสงค์ และคันสนีย์ นัตรคุปต์ (2542, หน้า 170) ได้ให้ความเห็นว่า พื้นฐานของการศึกษาดั้งแต่อดีตของคนในสมัยก่อนนั้น ใช้นิทานในการปลูกฝังทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งการอบรมสั่งสอนและปลูกจิตสำนึกด้านต่าง ๆ โดยผ่านนิทานทั้งสิ้น นิทานหนึ่งเรื่องจะให้คุณค่าแก่เด็กมากมาย กล่าวคือเรื่องราวในนิทานจะฝึกให้เด็กมีความคิดมีจินตนาการและสามารถพัฒนาไปสู่ ความคิดแบบสร้างสรรค์ได้ ส่วนด้านภาษาเด็กจะจินตนาการตามคำพูดหรือภาษาที่มีอยู่ในนิทาน ซึ่งทำให้เด็กเข้าใจคำต่าง ๆ รวมทั้งคำใหม่ด้วย เด็กจึงสามารถเรียนรู้ตัวอักษรจากนิทานได้

Wright (1995, p.6-7) ได้กล่าวไว้ว่า การเล่านิทานเป็นวิธีที่ดีในการเสนอภาษาใหม่หรือคำใหม่แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างประโยค หน้าที่ของภาษา ศัพท์ หรือการออกเสียง ผู้เสนอสามารถเล่านิทานได้บ่อยครั้ง เป็นการทำให้เนื้อหาภาษาถูกกล่าวถึงซ้ำ ๆ หลายครั้งอย่างมีความหมาย ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางภาษาใหม่ และได้ฟังการใช้คำใหม่ในบริบทที่เป็นการใช้ภาษาจริง และผู้เรียนมีแรงจูงใจในการฟัง เนื่องจากนิทานยังเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียนในวัยนี้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการฟังอย่างมีเป้าหมาย

นอกจากนี้ Morgan & Rinvulcri (1986 p. 1) กล่าวไว้ว่า การเล่านิทานมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของ Krashen (1985) เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน เป็นโอกาสที่ผู้เรียนได้รับตัวป้อนที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) อันเกิดจากการที่ผู้เล่าใช้กลวิธีหลายอย่างเพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่เล่า เช่น การปรับเปลี่ยนภาษา การเน้นเสียง การพูดซ้ำ รวมทั้งการใช้ภาพหรือสื่ออื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนที่กำลังฟัง ส่วนตัวผู้เรียนที่ยังอยู่ในวัยที่ยังสนใจการฟังนิทาน ก็จะเกิดอารมณ์ร่วมไปกับนิทานได้ง่าย เป็นโอกาสเปิดรับประสบการณ์ทางภาษาไปโดยไม่รู้ตัว อีกทั้งในขณะที่ฟังผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่มีความเครียด และมีเป้าหมาย คือ อยากทราบว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อ ๆ ไปในนิทานเป็นอย่างไร ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาไปโดยไม่รู้ตัว โดยมีการสื่อสาร รับ-ส่งข้อมูล ที่เหมือนสถานการณ์จริงอย่างเป็นธรรมชาติและมีความหมาย นอกจากนี้การที่ไม่ต้องเรียนภาษา

อย่างเคร่งเครียด ยังมีส่วนช่วยให้จำเนื้อหาภาษาได้ดีขึ้น เกิดแรงจูงใจและมีเจตคติที่ดี ต่อการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเรียนรู้ภาษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดความตระหนักในการแก้ปัญหาการเรียนคำในประโยคตามหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสอน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการนำนิทานที่นักเรียนชอบและสนใจมาเป็นข้อพิจารณาประกอบด้วย และเมื่อได้ศึกษาถึงคุณลักษณะของการเรียนรู้ด้วยนิทานแล้วจึงพบว่า นิทานเป็นสื่อที่สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยการอ่านและเรียนรู้ซ้ำจนเกิดทักษะได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงใช้นิทานเป็นสื่อในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง เพื่อให้สามารถเรียงคำในประโยคได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย และนำประสบการณ์ทางภาษาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการเรียงคำในประโยคภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้นิทาน
2. เพื่อศึกษาผลทักษะการเล่านิทานของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตูลอย อำเภอมวกชัย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 54 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยนิทาน การเรียงคำในประโยคภาษาไทย ทฤษฎีทางภาษา จิตวิทยาการสอนภาษา การสอนภาษาไทยนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

3. ตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ การใช้นิทาน

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการเรียงคำในประโยคภาษาไทย และทักษะการเล่านิทาน
ของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่แต่งไว้ด้วยคติสอนใจและเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต
และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการบอกเล่าของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโปว์ บ้านตุงลอย
อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

การเรียงคำในประโยค หมายถึง การเรียงลำดับคำหรือกลุ่มคำในประโยคถูกต้องตาม
โครงสร้างประโยคภาษาไทย

ทักษะการเล่านิทาน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเล่าเรื่องราวได้ถูกต้อง
ตามหลักการเรียงคำในประโยคภาษาไทยภายในเวลาที่กำหนด

นักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง หมายถึง ผู้เรียนที่เรียนในโรงเรียนบ้านตุงลอย ซึ่งเป็น
ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโปว์ และเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2

กะเหรี่ยงโปว์ หมายถึง ผู้ที่มีเชื้อสายกะเหรี่ยงโปว์ใช้ภาษากะเหรี่ยงโปว์ใน
ชีวิตประจำวัน อาศัยอยู่ที่บ้านตุงลอย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

การใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะการเรียงคำ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้
เรื่องราวจากการบอกเล่าของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโปว์บ้านตุงลอยเป็นสื่อในการเรียนรู้ในแผนการ
จัดการเรียนรู้ด้วยนิทาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการสอนการเรียงคำในประโยคภาษาไทย และพัฒนาทักษะการเล่า
นิทานของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในระดับชั้นอื่น

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียงคำใน
ประโยคภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป